

ŚW. CEZARY Z ARLES

**KAZANIA DO LUDU
(1-80)**

Przekład

o. Stefan Ryznar CSsR – kazania 1-55

ks. Józef Pochwat MS – kazania 56-80

Wstęp

ks. Józef Pochwat MS

Całość przejrzał

ks. Arkadiusz Baron

Wydawnictwo WAM
Kraków 2011

SPIS TREŚCI

OD REDAKCJI	5
-------------------	---

Ks. Józef Pochwat MS

ŚW. CEZARY Z ARLES I JEGO CZASY	7
1. Kontekst historyczno-religijny Kazań do ludu	7
2. Życie i działalność Cezarego z Arles	9
3. Dzieła Cezarego: traktaty teologiczne, pisma monastyczne, kazania	13
4. Spuścizna literacka Cezarego i jej recepcja	15
5. Stan badań nad dziedzictwem Cezarego z Arles	16
WYBRANA BIBLIOGRAFIA	23
WYKAZ SKRÓTÓW	33

Św. Cezary z Arles

KAZANIE 1

Napomnienie św. Cezarego biskupa lub pokorna rada grzesznika skierowana ogólnie do wszystkich świętych albo wszystkich biskupów	37
---	----

KAZANIE 2

Pokorna rada, czyli zbawienne napomnienie	58
Przedmowa do księgi Kazań	58

KAZANIE 3

Symbol wiary katolickiej św. Atanazego, biskupa	60
---	----

KAZANIE 4

Homilia biskupa św. Cezarego, jak należy pragnąć Słowa Bożego i jak go poszukiwać ..	62
--	----

KAZANIE 5

Napomnienie, aby dla zbawienia duszy nie tylko nie odrzucano gorzkiego przepowiadania, ale nawet żarliwie go poszukiwano	67
--	----

KAZANIE 6

Ponowne napomnienie ludu przez św. Cezarego, biskupa, aby uważnie słuchał Bożych czytań; kto umie czytać, niech czyta, a kto nie umie, niech chętnie słucha czytającego; gdyż to jest pokarm i napój duszy na wieki, co zrozumie z Bożych czytań. Podobieństwo do uprawy ziemi: przynajmniej tak starać się o uprawę duszy, jak o winnicę czy sady oliwne i uprawę ziemi, a więc oczyszczając winorośle, plewiąc zagony, usuwając ciernie i kamienie; dzięki tej pracy osiąga się plon trzydziestokrotny, sześćdziesięciokrotny i stokrotny. O trzech stanach w Kościele: dziewic, wdów i małżonków; chociaż o tych sprawach mówi się w innym kazaniu, to jednak i w tym jest na to odpowiednie i stosowne miejsce	72
--	----

KAZANIE 7	
Napomnienie wykazujące, ile korzyści przynosi czytanie Pisma Świętego, a ile zła zaniechanie go i nawet nie szukanie, [by ktoś dla nas] je czytał.	79
KAZANIE 8	
O pilności czytania [Pisma Świętego].....	83
KAZANIE 9	
Wyjaśnienie i przekaz Symbolu [wiary].....	88
KAZANIE 10	
Skrót wiary katolickiej	93
KAZANIE 11	
Dlaczego okrutną męką, a nie potęgą uwolnił Pan Jezus Chrystus rodzaj ludzki	96
KAZANIE 12	
Wykład wiary i wyjaśnienie nazwy.....	102
KAZANIE 13	
Kazania potrzebne w parafii.....	109
KAZANIE 14	
Homilia zachęcająca lud [do dobrego życia].....	115
KAZANIE 15	
Napomnienie dla tych, którzy uważają, że do osiągnięcia życia wiecznego wystarczy, iż nie dopuszczą się zła, mimo że nie uczynią żadnego dobra.....	119
KAZANIE 16	
Dobrzy i źli chrześcijanie	123
KAZANIE 17	
Początek homilii św. Augustyna biskupa o miłości	126
KAZANIE 18	
Homilia św. Augustyna biskupa o dobrych uczynkach, o złej rozpacz oraz o krakaniu wrony	129
KAZANIE 19	
Przepowiadanie św. Augustyna do ludu.....	134
KAZANIE 20	
Wyjątek z listu św. Fatalisa o życiu chrześcijańskim.....	139
KAZANIE 21	
Napomnienie św. Augustyna wykazujące, że w doskonałej miłości i ukochaniu jest wiele bardzo pożytecznych i koniecznych stopni (in caritate perfecta et dilectione)	143
KAZANIE 22	
O miłości	150
KAZANIE 23	
Zachęta św. Cezarego do zachowania i strzeżenia miłości. Upomnienie ukazuje również, że nikt nigdy nie może znaleźć słusznej wymówki, że nie posiadał prawdziwej miłości.	

Uznaliśmy także za stosowne, że należy w tej mowie umieścić pewne zdanie z homilii św. Augustyna, napisanej przez niego o miłości	154
KAZANIE 24	
Z dzieł św. Augustyna. Jak należy strzec prawdziwej i doskonałej miłości. O miłości członków ciała. Jak poszczególne członki służą całemu ciału, gdy stąpa ono po cierniach	159
KAZANIE 25	
Kazanie św. Cezarego o Bożym i ludzkim miłosierdziu oraz o tym, że Bóg pozostawił ubogich na świecie, aby bogaci mieli środek na odkupienie swoich grzechów	163
KAZANIE 26	
O jałmużnie i o miłosierdziu, do którego dochodzimy przez jego praktykowanie na ziemi	167
KAZANIE 27	
Kazanie św. Cezarego biskupa o przypowieści drzewa wiązowego i winorośli	171
KAZANIE 28	
Początek zachęty na temat czynów miłosierdzia oraz o sposobach wykonywania dwóch rodzajów miłosierdzia.	175
KAZANIE 29	
O miłości bliźniego i nieprzyjaciół	179
KAZANIE 30	
Napomnienie św. Cezarego o trzech rodzajach jałmużny, którymi można oczyścić się z grzechów bez wysiłku fizycznego	183
KAZANIE 31	
Fragmety św. Salwiana o jałmużnie. Wystarczająco poruszające	188
KAZANIE 32	
Napomnienie skierowane do tych, którzy często dają jałmużny, a jednak dopuszczają się grabieży i każdego dnia popełniają cudzołóstwa	193
KAZANIE 33	
O dziesięcinach przed narodzeniem św. Jana Chrzciciela	197
KAZANIE 33 A	
Mowa św. Augustyna o dawaniu dziesięcin	202
KAZANIE 34	
Kazanie św. Cezarego biskupa o miłości rodziców oraz o dziesięcinach.	205
KAZANIE 35	
O Modlitwie Pańskiej oraz o miłości nieprzyjaciół	209
KAZANIE 36	
O obowiązku miłości nieprzyjaciół.	213
KAZANIE 37	
O miłości nieprzyjaciół.	220

KAZANIE 38	
[Kazanie] św. Augustyna o miłości nie tylko przyjaciół, ale i nieprzyjaciół. O możliwości przemiany nieprzyjaciół w przyjaciół i to niekiedy lepszych od tych, których wydawało się, że prześladowali. To właśnie wyraźnie wypełniło się w błogosławnym Pawle Apostole.	227
KAZANIE 39	
Napomnienie to wyjaśnia, jak dobry i miłosierny Pan w nasze ręce złożył to, w jaki sposób będziemy sądzeni w dniu sądu [ostatecznego]. Następnie, że miłość nieprzyjaciół jest szczególnym i jedynym lekarstwem na rany wszystkich naszych grzechów. Wreszcie, że nikt i nigdy nie będzie się mógł usprawiedliwić, że nie mógł miłować nieprzyjaciół swoich	232
KAZANIE 40	
Wyjaśnienie, dlaczego święci i sprawiedliwi karcili na tym świecie grzeszników	238
KAZANIE 41	
O niegodnym spoufalanu się z obcymi kobietami i o męczeństwie	241
KAZANIE 42	
Nagana dla żonatych bez wstydu i bojaźni cudzołożących; napiętnowanie posiadających konkubiny zarówno przed, jak i po zawarciu małżeństwa.	246
KAZANIE 43	
Napomnienie do zachowania czystości małżeńskiej i nie posiadania konkubin	252
KAZANIE 44	
O czystości małżeńskiej; o kobietach przerywających ciążę; o tym, jak zachować czystość fizyczną i moralną (puritas vel castitas) przed niedziłą i innymi świętami	258
KAZANIE 45	
Pouczenie o sposobie unikania nieskromnych myśli i o ustawicznym pielęgnowaniu w sercu świętych myśli z Bożą pomocą	264
KAZANIE 46	
Zachęta, aby wszelkimi siłami unikać zła pijaństwa.	269
KAZANIE 47	
Podobne napomnienie przeciwko złu pijaństwa.	275
KAZANIE 48	
Napomnienie, które wykazuje, że od początku świata wszystkie Pisma błogosławią pokornych a przeklinają trwających w pysze	280
KAZANIE 49	
Co oznaczają w Piśmie [Świętym] wdowy, sieroty i ubodzy.	286
KAZANIE 50	
O powinności dążenia bardziej do zdrowia duszy niż ciała i o unikaniu wróżbiarstwa	289
KAZANIE 51	
O tych, którzy chcą mieć dzieci dzięki świętokradzkim zabobonom	292

KAZANIE 52	
O męczennikach, zmianach księżyca, poronieniach i filakteriach	296
KAZANIE 53	
Zachęta do niszczenia świątyń [pogańskich]	300
KAZANIE 54	
Napomnienie skierowane do tych, którzy nie tylko odważają się na wróżbiarstwo, lecz, co gorsze, zwyczajem pogan poszukują czarodziejów i wróżbitów	303
KAZANIE 55	
Kazanie upominające tych, którzy podczas uroczystości dopuszczają się w stanie nietrzeźwym czynów nieszlachetnych, oraz tych, którzy przy sprawach sądowych biorą łapówki z krzywdą niewinnych ludzi	309
KAZANIE 55 A	
Początek napomnienia św. Augustyna odnoszącego się do nieuczciwych sędziów rozpatrujących sprawy w dni świąteczne	313
KAZANIE 56	
Konieczne upomnienie o dniu sądu przez św. Fausta; kara dla złych i chwała dla dobrych; a także o tym, że świeccy niezależnie od stanu mogą i powinni każdego dnia czynić pokutę	317
KAZANIE 57	
Napomnienie o dniu sądu, o którym trzeba wciąż myśleć z wielką bojaźnią i wielkim niepokojem	320
KAZANIE 58	
Piękne upomnienie św. Fausta, abyśmy zawsze pamiętali o naszych grzechach, o dniu sądu i o szczęśliwości wiecznej	324
KAZANIE 59	
Homilia św. Augustyna na temat wyznania grzechów: jak diabeł pragnie, abyśmy wyznając jak najmniej grzechów, okazali się winni przed trybunałem sądu ostatecznego, i jak Bóg chce przeciwnie, byśmy wyznali pokornie nasze złe uczynki na tym świecie, abyśmy zasłużyli na wyzwolenie z nich w przyszłym.	328
KAZANIE 60	
Napomnienie ukazujące różnicę pomiędzy pokutą podejmowaną nieustannie z dobrymi uczynkami, a otrzymaną w chorobie albo na końcu życia	334
KAZANIE 61	
Zachęta, aby zawsze czynić pokutę, ponieważ grzechy bezustannie nas zaskakują, i aby nikt nie odkładał przez niebezpieczną niedbałość na koniec życia przyjęcia i czynienia pokuty	340
KAZANIE 62	
O pokucie	344
KAZANIE 63	
O pokucie według słów św. Augustyna	346
KAZANIE 64	
Upomnienie, aby za grzechy ciężkie zabiegać bezzwłocznie o lekarstwo pokuty	349

KAZANIE 65	
Inne upomnienie na ten sam temat	354
KAZANIE 66	
Zachęta sporządzona z ksiąg świętych i dawnych Ojców, aby ten, kto wie, że popełnił ciężkie zbrodnie, uciekał się bez żadnego udawania do lekarstwa pokuty	358
KAZANIE 67	
Zachęta dla tych, którzy publicznie proszą o pokutę	361
KAZANIE 68	
Nagana dla [niektórych] pokutujących	365
KAZANIE 69	
O tym, że czasy chrześcijańskie zostały przepowiedziane; że w przyszłości królowie ziemscy nawrócą się do Chrystusa; o miedzianym wężu; o pięciu zmysłach ciała i o dziesięciu pannach	368
KAZANIE 70	
O tym, że jeśli jakaś udręka nam się przydarzy, powinniśmy ją przypisywać naszym grzechom, a nie Bogu	373
KAZANIE 71	
Homilia niedzielna do ludu o Ananiaszu [z Dz 5, 1nn].	378
KAZANIE 72	
Napomnienie przez pana Efrema o modlitwie i próżnych słowach	381
KAZANIE 73	
Upomnienie, przez które doradza się całemu ludowi czekać wiernie w kościele do końca sprawowania świętych tajemnic	385
KAZANIE 74	
Upomnienie, aby lud uczestniczył w całej mszy [świętej]	389
KAZANIE 75	
Pochwała i zachęta do wytrwałości dla modlących się psalmami	393
KAZANIE 76	
Upomnienie, aby klęczano do modlitwy i pochylano głowy na błogosławieństwo	396
KAZANIE 77	
Jeszcze jedno napomnienie przez Efrema, aby klękać na modlitwę oraz o próżnych słowach	399
KAZANIE 78	
Upomnienie, aby przestrzegano ciszy w kościele	404
KAZANIE 79	
Kazanie św. Cezarego na temat opętanego	407
KAZANIE 80	
Napomnienie ludu, aby w kościele każdy zajmował się przede wszystkim modlitwą	410
INDEKS BIBLIJNY	413
INDEKS RZECZOWY	424